

Så började det.

Frithiof Carlbom, den 28-årige döva läraren vid Tysta skolan i Stockholm, reste under tre månader sommaren 1863 runt i Tyskland. Vid denna tid hade talmetoden införts på Manillaskolan. Han kom i kontakt med många döva, bland annat Edvard Fürstenberg, som länge hade varit centralgestalt i den tyska dövrörelsen och bildat Tysklands första dövförening i Berlin 1848. Carlbom tog noga reda på hur dövföreningen i Berlin arbetade, dess syfte och stadgar, osv.

Manillaskolan hade då funnits i cirka 60 år, döva elever hade alltså fått, i 60 års tid, chans att träffa andra döva, få en identitet, lära sig saker och inte minst få ett eget språk. Ute i samhället började folkrörelser bildas (nykterhetsrörelsen, arbetarrörelsen och kvinnorörelsen bland annat).

Hemkommen till Stockholm arbetade Carlbom energiskt vidare bland döva och hörande för att bilda en dövförening. Han tog kontakt med författarinnan Fredrika Bremer, som uppmuntrade tanken. Den som praktiskt tog sig an frågan var Ossian Edmund Borg, föreståndaren vid Manillaskolan, som **den tredje maj 1868** kallade till möte på Manillaskolan. Med 27 personer närvarande bildades Sveriges första dövförening, som fick namnet **Döfstumme-Föreningen i Stockholm.**

Man kan se Carlbom och Borg som de egentliga initiativtagarna, men av tradition anses föreningen ha tre stiftare. Som den tredje räknas Albert Berg, den döve marinmålaren. Han blev också den mest drivande i det fortsatta arbetet. Föreningen bildades för att tillvarata dövas intressen och försöka väcka statsmakterna och övriga myndigheter. Redan från början var föreningen öppen även för hörande, som visat intresse för dövas situation och villig stödja verksamheten. Berg var skattemästare under 27 år och ordförande lika länge.

Vill ni veta mer om Stockholms Dövas Förenings historia? Läs då boken **"Som en syskonkedja"**. Där får ni en levande inblick i hur dövföreningen har fungerat under sina första 125 år och vilka frågor föreningen har arbetat med. Mycket av informationen i den här broschyren är hämtad från boken.

Lennart Tjärnström

Stockholms Dövas Förening
Sveriges äldsta handikappförening

stockholms
dövas
förening

info@stockholmsdf.se www.stockholmsdf.se

1869 hade föreningen ett-årsjubileum. Magnus Olsson, den dövblinde medlemmen och korgmakaren, fick gesällbrev och silvermedalj av Hantverksföreningen i Stockholm.

1871 antogs nya stadgar där det bestäms att styrelsen ska ha en ordförande och 10 ledamöter "af hvilka 4 böra vara fruntimmer". Till följd av stadgeändringen valdes de första fyra kvinnorna in i styrelsen 1871. De var Charlotte Kihlbaum och Charlotta Moulier som var döva samt Elin Moulier och Jeanette Berglind som var hörande. Mellan åren 1871 och 1899 har sammanlagt 17 kvinnor och 36 män suttit i styrelsen. Det innebär att döva kvinnor var långt före sin tid. Det var först 1921 som kvinnor fick rösträtt i Sverige.

1872 startade föreningen biblioteksverksamhet som var i bruk ända fram till 1969.

1876 startades sjukassan, men har i praktiken funnits från föreningens början. Behövande medlemmar hade fått ekonomiskt stöd.

1883 medförde föreningens lokal vid Östermalmstorg en förlust på över 3 600 kr. Albert Berg fick betala 1 200 kr ur sin egen ficka.

1892 bildades den lokala idrottsklubben Hephata.

1893 firade föreningen sitt 25-årsjubileum, medlemmarna såg tillbaka på en framgångsrik tid, präglad av personer som varit med från starten.

1896 bildades Dövas Kvinnoförening av fru Maria Forsell och dövläraryn Emma Arnström.

1901 beslöts omorganisera föreningen till en lokalförening för Stockholm, innan hade föreningen varit öppen för hela Sverige. Samtidigt bildades "De döfstummas allmänna sjuk- och begravningskassa". Det blev nu en brytning i föreningen, den gamla tiden företrädd av Albert Berg och den nya tiden företrädd av i huvudsak Gunnar Fondelius.

1907 bidrog Stockholms stad för första gången med 500 kronor i anslag till föreningen.

1916 avled Albert Berg. Han var den siste kvarlevande av föreningens tre stiftare.

1918 firade föreningen sitt 50-årsjubileum i stillhet samtidigt som första världskriget rasade. Föreningen skänkte nära 2 300 kronor via Röda Korset.

1933 var det hårda tider. Arbetslösheten drabbade även döva. Föreningen ordnade vid jultiden extra utspisning för arbetslösa medlemmar och delade ut 115 kr till de mest behövande.

1937 bildades Stockholms Dövas Ungdomsklubb som då låg under föreningens beskydd.

1939 bröt andra världskriget ut. Föreningens verksamhet var mycket livlig under krigsåren. Bland annat anordnades föredrag om luftskydd och luftvärn, man ordnade kläder till Finland.

1942, den 7 juni, invigdes sommarhemmet Solbacken på Värmdö av landshövding Karl Levinson. Ett vackert inslag var uppvisning av föreningens eget folkdanslag.

1951 började föreningens nya och nuvarande namn "Stockholms Dövas Förening" gälla. Orsaken var ett beslut vid riksförbundets kongress i Göteborg 1949 - där man enades om att benämningen "dövstum" ändras till döv.

1952 kom första numret av medlemsbladet "Teckentydaren". De första redaktörerna var Yerker Andersson och Osvald Dahlgren.

1963 genomfördes WFD:s fjärde världskongress för döva i Stockholm.

1966 bildades Stockholms Dövas Pensionärsklubb och Konstföreningen för döva i Stockholm.

1968 firade föreningen sina 100 år och anställde sin första kurator, Ingegärd Forsberg.

1974 började föreningen anställa personal, bland annat Börje Edwall som ombudsman på heltid och året därpå Kjell Hovlin som kassör.

1979 flyttade föreningen in i eget hus på Storgatan 23, Dövas Hus, efter att ha haft lokaler på 19 olika ställen i Stockholm. Vid öppet hus kom 600 personer för att titta på de nya lokalerna.

1984 fick nio döva pensionärer flytta in i servicehuset Pilträdet mitt emot Stadshuset, tack vare föreningens envisa kamp.

1987 bildades Nepalkommittén och Internationella sektionen.

1991 fick föreningen svårt att betala räntor och amorteringar för Solbacken. För att klara ekonomin tvingades föreningen ta stora lån hos SDR och Skandinaviska Enskilda Banken. Efter några år blev föreningen tvungen sälja fastigheten.

2002 var föreningen värd för Dövas Dag som lockade över 1000 deltagare.

2003 i december flyttade föreningen från Storgatan på Östermalm till Palmfeltsvägen 13 vid Globen. Lokalerna invigdes i mars 2004.

2006 högtidlighölls firandet av teckenspråkets 25-årsdag med utställning samt uppträdanden på Norrmalmstorg och galafest i Stadshuset.

2008 firade föreningen 140 år med en båtresa till Åland för medlemmarna.

2011 hade föreningen 1073 medlemmar. Med visionen "Teckenspråk genom livet" bedriver föreningen medlemsverksamhet och påverkansarbete.

